Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну
імені Михайла Бойчука
Факультет Декоративно-прикладного мистецтва
Кафедра монументального і станкового живопису

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 20. Фігуративний живопис

(назва дисципліни без скорочень)

Загальна інформація про дисципліну

Рівень (ступінь) вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
Освітня програма	Мистецтво мультимедіа
Статус дисципліни	обов'язкова
Курс / семестр	4 курс (7-8 семестр)
Кількість кредитів ЄКТС	180 (6 кредитів)
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекційні
	Семінарські
	Практичні – 86 год.
	Самостійна робота – 94 год.
Форма підсумкового контролю	Екзаменаційний перегляд
Викладач (-і)	Петрук Роман Ігорович
Контактна інформація викладача (-ів)	Корпоративна пошта: petruk_r@kdidpmid.edu.ua
Ресурси комунікації з викладачем	Moodle https://kdidpmid.edu.ua/moodle/my/
Дні занять	Згідно діючого розкладу, оприлюдненому на сайті академії
Консультації	Відповідно до графіку консультацій.

Опис навчальної дисципліни

Анотація дисципліни	Зміст дисципліни. **Перелік тем**: Тема 1. Пропорції та конструкція. Аналіз архітектоніки тіла людини. Стояча або сидяча фігура. Тема 2. Фігура та колірна пляма. Робота з великими масами кольору Тема 3. Теплохолодність. Вивчення нюансів кольору шкіри при природному та штучному освітленні.

	Тема 4. Колористична інтерпретація натури. Створення образу через обмежену палітру (гризайль або робота в обмеженій колірній гамі – 3–4 кольори) Тема 5. Світловий контраст. Робота з фігурою в ажурі, контражурі або при бічному освітленні. Тема 6. Драпірування в живописі. Вивчення логіки побудови складок тканини для підкреслення форм тіла людини Тема 7. Декоративно-площинне трактування. Трансформація об’ємної фігури в систему ритмічних колірних плям, орнаментальний підхід Тема 8. Стилізація форми. Перехід від академічного реалізму до декоративного або експресивного трактування постаті Тема 9. Складна перспектива. Живопис фігури в ракурсах Тема 10. Рух у статиці. Передача моменту дії або внутрішньої напруги через положення м’язів та зміщення осей
Мета й завдання навчальної дисципліни	**Метою навчальної дисципліни** є професійна підготовка художників шляхом поглибленого вивчення образу людини, поєднання академічних традицій (анатомія, пропорції, композиція) з сучасними живописними техніками. Курс спрямований на творче осмислення реальності, вміння передавати форму, характер та емоційний стан моделі через колір, світлотінь та пластику. **Основні завдання навчальної дисципліни**: • вивчення реалістичного зображення людини, формуванні професійних навичок роботи з формою, кольором та композицією; • освоєння пластичної анатомії: вивчення конструктивної будови людської фігури, пропорцій та взаємозв'язку форм; • організація фігури у просторі, робота з ракурсами та композиційним центром; • оволодіння різними живописними техніками та матеріалами; • виховання вміння створювати не лише технічно грамотний, а й художньо виразний, емоційний образ. Внаслідок вивчення навчальної дисципліни студент повинен бути здатним продемонструвати такі **результати навчання:** **Знати:**

	• анатомічну структуру та пластику людського тіла; • історичний контекст та сучасні тенденції фігуративного мистецтва; • особливості роботи над фігурою (ню, портрет, багатофігурна композиція); • колористичні можливості та особливості передачі матеріальності, світлоповітряного середовища. **Вміти:** • аналізувати художню мову та зміст фігуративного мистецтва; • створення сюжетних та образних композицій з фігурою; • вписати фігуру в простір, передаючи об'єм і дистанцію. • створювати цілісне полотно, де фігура взаємодіє з драпіровками, предметами інтер'єру або архітектурним фоном; • працювати з різними техніками накладання фарби (від тонких лесувань до пастозних мазків) для передачі характеру натури; • знаходити актуальні шляхи втілення задуму художніми засобами; • презентувати власний проєкт в різних середовищах та форматах.
Передумови вивчення дисципліни	Зазначені нижче дисципліни є необхідними дисциплінами попередньої (профільної) підготовки Живопис, Рисунок, Рисунок спеціальний Вступ до спеціальності Основи композиції та формоутворення
Програмні компетентності та результати навчання	
Інтегральні компетентності	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, візуального мистецтва, реставрації творів мистецтва або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій, положень і методів.
Загальні компетенції (ЗК)	**ЗК 2.** Здатність зберігати і примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та

	закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. **ЗК 5.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. **ЗК 6.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. **ЗК 9.** Здатність генерувати нові ідеї (креативність)
Фахові (предметно-специфічні) компетенції спеціальності (ФК)	**СК 1.** Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища. **СК 2.** Здатність володіти основними класичними і сучасними категоріями та концепціями мистецтвознавчої науки. **СК 4.** Здатність оволодівати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за спеціалізаціями. **СК 5.** Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва. **СК 12.** Здатність презентувати художні твори та мистецтвознавчі дослідження у вітчизняному та міжнародному контекстах.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		лек	сем	практ	срс
1	2	3	4	5	6
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ФІГУРАТИВНИЙ ЖИВОПИС: ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ТА ЖИВОПИСНІ ТЕХНІКИ					
Тема 1. Пропорції та конструкція. Аналіз архітектоніки тіла людини. Стояча або сидяча фігура.	14			6	8
Тема 2. Фігура та колірна пляма. Робота з великими масами кольору	16			8	8
Тема 3. Теплохолодність. Вивчення нюансів кольору шкіри при природному та штучному освітленні	14			8	6

Тема 4. Колористична інтерпретація натури. Створення образу через обмежену палітру (гризайль або робота в обмеженій колірній гамі – 3–4 кольори)	16			8	8
Усього годин за змістовим модулем 1	60			30	30
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПРОЄКТУ					
Тема 5. Світловий контраст. Робота з фігурою в ажурі, контражурі або при бічному освітленні.	20			10	10
Тема 6. Драпірування в живописі. Вивчення логіки побудови складок тканини для підкреслення форм тіла людини	18			8	10
Тема 7. Декоративно-площинне трактування. Трансформація об’ємної фігури в систему ритмічних колірних плям, орнаментальний підхід	18			8	10
Тема 8. Стилізація форми. Перехід від академічного реалізму до декоративного або експресивного трактування постаті	22			10	12
Тема 9. Складна перспектива. Живопис фігури в ракурсах	20			10	10
Тема 10. Рух у статиці. Передача моменту дії або внутрішньої напруги через положення м’язів та зміщення осей	22			10	12
Усього годин за змістовим модулем 2				56	64
РАЗОМ:				**86**	**94**

Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Богданова Л. О. Конспект лекцій з дисципліни «Композиція» (для практичних занять та самостійної роботи студентів 1 курсу спеціальності 191 – Архітектура та містобудування. Архітектура) / Л. О. Богданова, Г. А. Коровкіна ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 115 с.

2. Вах. І. С., Молинь В. Д., Крицкалюк О. І., Богатчук О. І., Дутка С. Я., Щербина Н. М. Конспект лекцій з дисципліни «Технологія та матеріалознавство». Для студентів ОС Бакалавр, галузі знань: 02 «Культура і мистецтво». Спеціальність: 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». Освітня програма: 023.02 «Декоративне мистецтво». Косів: КІПДМ ЛНАМ, 2024. 105 с.
3. Живопис: матеріали і техніки: навч. посіб. / уклад.: О. Я. Музика, Г. І. Сотська ; Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. Київ: Талком, 2024. 259 с.
4. Жіночий образ у сучасному українському мистецтві [Текст] = Woman`s image in contemporary ukrainian art : [живопис, графіка, скульптура, фотоінсталяція, батік-гобелен, поезія: альбом] / [авт. проекту Л. Черватюк]. Київ: Навчальна книга, 2007. 317, [1] с.
5. Матеріали і техніка олійного живопису : навч. посібник / укладач : О. Я. Музика. Умань : ВПЦ «Візаві», 2013. 114 с.
6. Новоженець Г. Морфологія живопису. Ґенеза та розвиток живописних форм [Текст]. Львів : ПАІС, 2025. 204, [2] с.
7. Підлісна О. В. Основи художньої композиції : конспект лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання зі спеціальності 023 – Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація / О. В. Підлісна, А. В. Сімонова, Ю. О. Сосницький ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. 98 с.

Додаткова література:

1. Величко І. В. Еволюція жіночого портретного образу в українському живопису. *Актуальні проблеми мистецькопедагогічної освіти* : зб. наук. праць студ. фак. мистецтв Криворізького державного педагогічного університету / голов. ред. Л. В. Кондрашова. – Кривий Ріг, 2006. – Вип. 1. – С. 9–10.
2. Волкова Т. Передача образу в портреті через зовнішні та внутрішні характерні риси людини. *Актуальні проблеми мистецькопедагогічної освіти : зб. наук. праць студ. ф-ту мистецтв Криворізького державного педагогічного університету* / редкол.: О. І. Шрамко, І. М. Власенко, О. О. Петренко. Кривий Ріг, 2020. Вип. 14. С. 129–131.
3. Корж-Радько Л. А. Компаративний аналіз портретного живопису в українському мистецтві кінця XIX – початку XX ст. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв* : *зб. наук. праць*. Харків, 2013. № 3. – С. 130–134.
4. Король А. Теоретичні основи зображення верхніх кінцівок людини та практична реалізація їх у студії «Вечірній малюнок». *Актуальні питання гуманітарних наук : зб. наук. знань*. Дрогобич, 2022. Вип. 51. С. 156–162.
5. Основи образотворчої грамоти: малюнок, композиція, живопис : реком. бібліогр. покажчик / Бібліотека Криворізького державного педагогічного

університету ; упоряд. О. Поліщук ; бібліогр. ред. О. Дікунова ; за ред. О. Кравченко. 2-ге вид., перероб. і доп. Кривий Ріг, 2023. 61 с.
6. Основи образотворчої грамоти: малюнок, композиція, живопис : реком. бібліогр. покажчик / Бібліотека Криворізького державного педагогічного університету ; упоряд. О. Поліщук ; бібліогр. ред. О. Дікунова ; за ред. О. Кравченко. – 2-ге вид., перероб. і доп. Кривий Ріг, 2023. 61 с.
7. Реалізм та соціалістичний реалізм в українському живопису радянського часу: Історія, колекція, експеримент [Текст]. К.: "LK Maker", 1998. 319 с.:
8. Український живопис XX - початку XXI ст. з колекції Національного художнього музею України [Текст] = Ukrainian painting of the 20th - early 21th century from the collection of the National art museum of Ukraine : [альбом] / [авт. ст. О. Федорук, І. Возіянова ; упоряд. Ю. Литвинець]. Хмельницький : Галерея; К. : Артанія Нова, 2006. - 302 с
9. Федорук О. На переломі: здобутки і втрати (польський нефігуративний та фігуративний живопис 1955-1965-х рр.) / О. Федорук ; НАН України, Ін-т мистецтвознав., фольклористики та етнології ім. М. Рильського. К. : Логос, 1997. - 271 с.

10.3 Інформаційні ресурси

1. Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.etnolog.org.ua – Назва з екрану.
2. Інститут проблем сучасного мистецтва Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.mari.kiev.ua/– Назва з екрану.
3. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http:www.nbuv.gov.ua. – Назва з екрану
4. Національна парламентська бібліотека України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http:www.nplu.kiev.ua. – Назва з екрану.
5. Державне агентство України з питань кіно [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://dergkino.gov.ua/ua/text/programm_projects.html – Назва з екрану.
6. Національна Спілка кінематографістів України URL: http://www.ukrkino.com.ua/home/– Назва з екрану.

Методи контролю та розподіл балів

Назви змістових модулів і тем	Дата проведення	Формат контролю	Максимальна кількість балів
Змістовий модуль 1. Фігуративний живопис: основні принципи та живописні техніки	Відповідно до графіку навчального процесу	Поточний контроль, підсумковий контроль	100

Змістовий модуль 2. Виконання індивідуального проєкту	Відповідно до графіку навчального процесу	Поточний контроль, підсумковий контроль	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	**A**	відмінно	зараховано
82-89	**B**	добре	
74-81	**C**		
64-73	**D**	задовільно	
60-63	**E**		
35-59	**FX**	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	**F**	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Технічне, програмне та інструментальне забезпечення

Необхідні засоби	Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет, інше обладнання (уточнити яке саме) для: комунікації та опитувань; виконання домашніх завдань; виконання завдань самостійної роботи тощо
Матеріали, інструменти	Блокнот для конспекту, ручка, папір та фарби для ескізування, олівці, в тому числі кольорові, маркери, лінери різної товщини, туш, пера для туші, акварель та пензлі, лінійка, губка, палітра, олійна фарба.

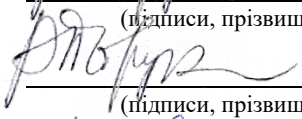
Політика вивчення навчальної дисципліни

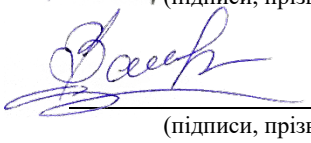
Політику щодо академічної доброчесності	Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності у своїх роботах. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час поточного контролю виявиться використання чужих ідей, ЗВО втрачає право отримати бали за тему, або може виконати нову роботу, яка буде оцінена із заниженням балів.

Політика щодо відвідування занять	Пропуски занять без поважних причин неприпустимі (причини пропуску мають бути підтверджені). Усі роботи ЗВО повинні бути завантажені на кафедральний Гугл диск (або у Google Клас чи в Moodle). Відсутність виконаних практичних завдань із дисципліни є підставою до не зарахуванню семестрової оцінки.
Політика щодо термінів виконання завдань і перескладання	Якщо ЗВО пропустив певну тему, він повинен самостійно відпрацювати її та на наступному занятті відповісти на ключові питання. Довгострокова відсутність ЗВО на заняттях без поважних причин дає підстави для незаліку з дисципліни. Додаткові заняття у таких випадках не передбачені.
Політика щодо правил поведінки на заняттях	На проведення занять з дисципліни з «Фігуративний живопис» розповсюджуються загально прийняті норми і правила поведінки, затверджених таким документом як «Правила поведінки здобувачів вищої освіти в Київській державній академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука». Вітається власна думка студентів з теми заняття, активне обговорювання проектних проблем, аргументоване відстоювання авторської позиції. Разом із тим під час занять не допускаються дії, які порушують порядок і заважають навчальному процесу, у тому числі користування мобільними телефонами для розмов, запізнення на заняття без поважних причин, не реагування на зауваження викладача.
Політика щодо комунікації з викладачем	Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є електронні листи і тільки у робочі дні на корпоративну пошту викладача (petruk_r@kdidpmid.edu.ua). Умови листування: 1) в темі листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни (скорочено — ФЖ); 2) в полі тексту листа позначити, хто звертається — анонімні листи розглядатися не будуть;3) файли підписувати таким чином: прізвище_ завдання. Розширення: текст — doc, docx, ілюстрації — pdf. Окрім роздруківок для аудиторних занять, роботи для рубіжного контролю мають бути надіслані на пошту викладача. Консультування з викладачем в стінах академії відбуваються у визначені дні та години.

Детальнішу інформацію щодо компетентностей, результатів навчання, методів навчання, форм оцінювання, самостійної роботи наведено у Робочій програмі навчальної дисципліни (*https://kdidpmid.edu.ua/academy/robochi-programy-navchalnyh-dysczyplin-ta-*inshi*-navchalno-metodychni-materialy-kafedry-monumentalnogo-*i*-stankovogo-zhyvopysu/*).

Розробник (розробники) силабусу
навчальної дисципліни Петрук Р.І.
(підписи, прізвища, ініціали)

Гарант освітньої програми Петрук Р.І.
(підписи, прізвища, ініціали)

Завідувач кафедри Васкевич О.Є.
(підписи, прізвища, ініціали)

Силабус затверджено
на засіданні кафедри монументального і станкового живопису
(назва кафедри)

від 26.08.25, протокол № 1